

Meie Mats

Toimetus ja talitus asub Harju tän. 46/15.

Mr. 63 (245)

Laupäeval, 1. mail 1920.

Mr. 63. (245)

Rahwasteliidu ootamiseruumis.

Eesti Mats: „Maa'iidus olen olnud, taewal'iidus olen olnud, kaitseliidus olen olnud. Kui ma nüüd s ia rahwaste liitu ka sisse pääsen, siis teen niisugused liigud, et kõik see mees ühte liitub!”

Prokuröör.

Lulise Westkirchi romaan.

(Järg 6.)

„Ma tulen tagasi juba mõne päewa, wõib olla ju mõne tunni pärast, ja küsin onu Adalbertilt luba — pulmaluba. Seni usalda mind. Usalda mind!“

„Ära tule enne, kui kõik su sekeldused korras on. Kas suudad neid kõrvaldada?“

„Kindlasti — selle peale ole kindel.“

„Ja — minu abi ei ole sulle tõesti tarwis? Mina ei tohi sind aidata?“

„Sa teeksid mulle ainult häbi, ilma kasuta, Edda. Onu Adalbert ei tohi ega wõi sinu ohwrit lubada.“

„Ja sa ei ütle mulle ka, mis sind rõhub?“

Paul mattis ta suu musudega kinni.

„Kui see juba möödab on Sina andsid mulle jõudu wõita. Kuidas — see olgu minu asi.“

Paul oli lahkunud. Oli juba mitu tawat edasi läinud õnnejoowastuses, kui talle jälle meelde tuli wõitlus, mis alles ees seisis. Veel ikka seisis sein ta tee peal ees: 20.000 marka, aga kust seda wõtta?!

Ta läks koju, istus laua ette, mille peal ikka veel hommikune post seisis. Seda kõr-wale koristades langes jälle õnneliku wõitja kiri talle näppu. Nagu pilge wahtisid sealte talle wiletsad tähed wastu: „Ma lähen homme koha pealt ära ema juure Bantelni, ja oleksin wäga õnnelik, kui teid veel ise selle hulga raha eest wõiksin tänada.“

Talle tulid meelde päewad, kewadepäewad, mil ta lustilikku elu elanud ja isegi mitu korda selle neiu juures käinud.

Siis aga terawnes äkki jälle ta pilk. Endine kiusatus hirwitas jälle tema ees — meelitates, sundides, päästmist töötades.

Ta heitis tõrjudes käega:

„Ei, ei! Seda mitte — seda mitte!“

Aga mõte kordus. Ja oli ainus mõte, mis talle tuli: 20.000 marka homme lõunaks maksta — ja see ainus wõimalus seda saada.

Palaw oli wõitlus. Külme higi tuli ta otsaesisele. Metsikult kisendasid kaks häält tema sees:

„See on alatu! Alatu!“

„See on pääsetee!“

Ilmus teener: „Herra doktor —“

„Kui mul homme lõunani raha ei ole, jääb järele ainult kuul. Aga ma tahan elada — elada!“

„Herra doktor!“

„Kui see ei lähe puhta käega, siis roojasega. Palju wõib ära pesta, lepitada. Juba on palju musta maha pestud. Patustest on pühad saanud. Peaasi ainult, kui inimene aega wõidab — eluaja.“

Ta kokkus. Teener hüüdis kolmat korda: „Herra doktor, pedell toob kohtu-uurijalt aktikasti!“

„Mis? Jah. Mis aktid?“

„Rööwmõrtsuka Länzeli aktid.“

„Rööwmõrtsukas?“ Tüngen wärises. Kas see ka niisuguses hädas oli kui tema täna?

„Hea küll — pange siina ja minge. Teie ei tarwitse mind oodata, Peeter. Mina tulen täna õhtul wõib olla hilja tagasi.“

Kui teener oma taga ukse oli kinni pannud, waatas Tüngen kella. Kell oli weerand kolm. Ei olnud enam aega kaotada. Pidi ta plaan täide minema, siis oli talle õhtupoolikut ja õhtut tarwis.

Ta pigistas hambad kokku. „See peab olema.“

Ruttu wõttis ta laia mantli õlale, pani pruuni wiltkübara pähe — seda ei kannud ta muidu linnas iialgi — ja lahkus ilma teenri nägemata majast: „Ma tahan elada!“

Umber kella kolme ajal ärkas Tüngeni kauaaegne teener Peeter hambawaluga üles ja läks herra töötuppa, kus ta arstirohtude kapis teadis konjakit olewat. Aga waewalt oli ta korgi pealt ära saanud, kui tal ehmatuse pärast peaaegu pudel käest pidi maha kukkuma.

Häälteult kisti uks lahti ja laias woltmantlis mees tormas tuppa. Tulija kaelarätik oli wiltu, kingad porised, üks mantlisiil lõhki, kübaraäär äraligunenult silmade peal. Kestis tüki aega, enne kui Peeter tulijas oma herra ära tundis, kes, tuba walgustatuna nähes, kohmetult läwel peatas.

„Herra doktor! Jumala pärast! Mis-sugune teie wälja näete!“

Tüngen wiskas kübara peast. „Mis te siit otsite?“

Prokurööri hääl kõlas kalgina. Aga Peeter nägi, et ta käed wärisesid ja ta silmad leekisid.

„Tahtsin —“

„Walage mulle ka naps konjakit,“ lõikas Tüngen mehe wabanduse katki.

Ta jõi napsu ühe sõömuga ära ja waatas siis ringi; siis hakkas ta waljusti naerma. Teener jutustas pärast, temal jooksnud seda kuuldes külm juga üle selja. Siis alles näis prokuröörile meelde tulewat, et ta ükski ei olnud ja ütles:

„Mis te veel wahite — minge woodisse!“

Järgmisel hommikul kella 10—11 wahel maksis prokuröör Paul v. Tüngen rittmeister v. Hedensternile oma wõla täpipealt ära.

Aga kihlust Edda v. Wilmersdorfiga ei awaldatud. Ta oli neiu palunud:

„Olgu meie aimastus mõni aeg veel saladus meie wahel ja usalda mind.“

3.

Kaheksa päewa oli mööda läinud, Oli 2. oktoober. „Poolkuus“ walitses lõunarahu. Pott norskas kambris ja Fieke teenis wõõraid, kuna

Marlen teda aitas, et selle eest mõned raasad omale saada. Kõrtsis oli ainult kaks wõõrast — Johannes Müller, rikas perepoeg, kes Doora minekust saadik lollakaks jäänud ja Telliskiwi-Peeter, kes esmaspäiwiti alati töötä oli. Muidu ei olnud kedagi ligidal ega kaugel näha.

Kuna Marlen jälle, nagu niisugustel kordadel alati, oma warjatud warandusest juttu ajas, awati äkki kõrtsinks ja läwele ilmus tüse talueit.

„Tere,“ ütles tulija.

„Tere, Marhenken,“ wastas Fieke, kes parajasti õlut walas.

„Tahtsin juba ammu tulla,“ jatkas tulija higi kuiwatades. „Aga kes päewapalga eest töötab, on õhtul wäsinud. Nüüd aga waja kord tütre järele waadata. Lubas laupäewal tulla, aga pole ennast weel tänini näidanud. Kas ei oleks wõinud ta mulle teatada, kui teda siit tulla ei lastud? Olgu peale, et tal nüüd rikust on, ema wastu peab ikka wiisakas olema.“

„Kellest teie õieti räägite?“ küsis Fieke, kuna Marleni silmad suureks läksid.

„Kellest? — Noh olge head! Kellest siis muust, kui oma tütreest Doorast, kes teie juures teenib!“

„Doorast? — Doora läks ju laupäewal teie juure?“

„Muidugi,“ kinnitas Marlen, „olin ise selle juures. Minewal laupäewal läks ta siit Bantelni.“

„Minu juure?“

„Kas ta siis teie juures ei ole?“

„Ei.“

„Ja ei käinudki seal?“

„Ei.“

Naise nägu kahwatas. Ta äigas käega üle näo.

„Sellest ei saa mina aru. Teie ütlete, et ta siit minewal laupäewal lahkus?“

„Muidugi. Seal see noormees wõib seda teile ka tunnistada. Tema saatis teda tüki teed. Eks ole, Johannes Müller?“

Noormees oli üles tõusnud.

„Doora? — Kas ta siis teie juures ei ole?“

Ta hääle wärises.

Naine raputas pead.

„Kui kaugele te neiu saatsite?“ küsis Marlen.

„Kuni metsani,“ kogeles Müller. Oleksin teda weel kaugemale saatnud, aga ta ei lasknud. Kas ta siis teil ei ole?“

„Ei ole.“

„Aga ta kohwri saite ometi kätte?“ uuris Fieke, kes seda kõik imestades kuulas.

„See on käes!“ Eit oli toolile istunud, põlle näo ette tõmmanud ja nuttis. „Minu laps! Kus on minu laps? Minu armas laps!“

„Ärge nutke,“ manitses Ömbel-Marlen. „Teie tütre oli palju tutwusi. Wõib olla, läks mõnega plehku.“

Nüüd sai Fiekegi ärewaks. Ta laskus akna lahti ja kisendas õue: „Sonntag! Sonn-

tag! Tulge rütu siia! Marhenke Doora ei ole koju jõudnud. Mis teate teie sellest?“

Sonntag ilmus, nagu harilikult, tusasena: „Mitte midagi. See preili mind ei usaldanud.“

„Wankris kohwri juures ta ju ei istnud, mis?“

„Siis oleks ta küll ka õieti koju jõudnud. Aga seda ta ei tahtnud.“

„Minu laps, minu laps!“ nuuksus õnnetu ema. „Miks ta ei tahtnud?“

„Seal olid tal wististi omad põhjused,“ wastas sulane tusaselt. „Wõib olla, et ta ei tahtnudki Bantelni minna.“

„Ei, ei, see ei ole tõsi, mis minu tütreest räägite. Doora oli alati hea laps. Tema ei oleks mind muresse jätnud. Mu waene laps — mis on nad sinuga teinud?“

Fieke läks nüüd tuppa. Asi oli tema arust liig imelik. Sellepärast oli tarwis mees üles äratada.

„Pott, Pott! Tule siia ja kuule! Marhenke ütleb, et Doora ei ollagi koju jõudnud.“

Müts wiltu peas, tuhwilid jalas ja weel tules püksiwööd seadides — ilmus Pott.

„Mis? Kuidas? Mis see on! Mitte koju jõudnud, ütlete?“

Marlen awaldas oma arwamist:

„Kui kellelgi niipalju sõpru on! Ja mehed on imelikud: ämma nad ei taha, aga raha alati.“

„Jah, see raha,“ kordas Pott ja sügas kõrwatagust. „Seda oli tal palju kaasas. Mina ei tahtnud lubadagi, et ta sellega teele läks. Eks ma teda hoiatanud, Marlen? Teie olite ju seal juures. Aga kes siis kuulas! Pagana lugu!“

„Sonntag, miks ei jäänud teie ta juure,“ nuttis õnnetu ema. „Miks lasksite ta üksi minna?“

„No, nüüd teete mind tema eest weel wastutawaks, et ta teisega ära põgenes —“

„Ei, Sonntag, seda ei wõi nii kindlasti öelda,“ tõrjus Pott. „Tõsi küll, teda armastasid paljud, üsna suurtsugusedki — eks ole, Marlen?“

„Nende hulgas üks parungi,“ ütles Telliskiwi-Peeter. „Wõib olla, et läks sellega. Sest ka parunitele olla raha tarwis.“

Ema Marhenke tõusis üles ja pühkis pisarad silmist:

„Teie muud ei oska, kui minu last halwaks teha — häbenege!“

Müller seisis ikka weel oma laua juures ja lõõtsutas.

„Mis sa ütled?“ karjus ta Telliskiwi-Peet-rile. „Parun? Kes — kes see oli?“

Peeter kehitas õlgu.

„Nägin teda ainult öösel. Aga peen poiss oli ta, seda nägi pimegi. Ei tarwitsenud ta kambriakna eel sugugi kaua oodata.“

(Järgneb)

Päike.

Maadeteadlane, kosmograaf ja astronoom don Drillo de Pedrillo kuu tuimal walgusel kord sõnas: „donna Monna de Kadrillo!

O, waewaks wõtke langetada silme krüsoliite parketi ornamentele — seal näete jeremiite kel kired kiskund himurrateks näod kiwist kalgid ja kelle käed on sirutet Amuri noolteni kui walged katafalgid.

Ka mina säärane kui mosaik seal kuudet ornamendil, ma samane, kes päewal, hommikul ja igal õo momendil.

Kui Minnesota tömmud sisalikud käed su poole sirutet ja sõrmed tuksuwad ja sooned põlewad ja weri erutet:

Sind armastan kui armastab Gaurisankari kiwi päikse walgust, sind armastan kui Kolorado kaktus suwe algust. Sind armastan, kui Golfströöm Kuro-Siwat, sind armastan kui maisiõis kesksuwel sooja Hiiwat.

O, donna Monna de Kadrillo, mu päike, kas sa tahad mulle tulla, kas tahad päike sa, kuum päike mulle olla? Siis donna Monna langetas ta õlale käe walge nagu luige

ja huulede butonist pugest näole säraw muige. „Su päike tahan olla ma, o seda tahan olla!“ Ka käsi käes, puus puusa najal sammusid terrassilt alla.

Läks mööda nädal sellest a'ast, ja teine kah, ja kuu ja kurwalt kiskus wiltu siis don Drillo de Pedrillo suu:

„Mu päike olla lubasid, kuid nüüd kuu mööda läinud

ja oma kõrwal woodis sind ma korda pole näind! Sa petsid mind, sa waletit, sul on küll keegi teine, ja mina ainult olen sul üks armu aseaine?“

„Ei ole waletand sul ma, kuid kas siis seda ei tea sa, et päikseks sulle tulid mina, kuid oled õösel wahel päikest näinud sina?“ Gori.

Räärilõited ja ääremuiged.

„Päewaleht“ m. 86 toob õige huwitawa sõnumi pealkirja all „Saladusline isit“:

„Rahaministeeriumis on tihti ühte mustawereolist herrat näha. Järelepärimise peale. kes see herra küll wõiks olla, wastati, et see Pariisist wäljatellitud Eesti panga direktor olla. Kui küsiti, mis siis direktoriherra pangas oma koha peal ei ole, siis sain teada, et direktor küll päris direktor ei ole, sest teda ei ole walitus selleks määranud, ega saa

mit teada ka mitte selle koha peale seada, sest et ta sõnagi Eesti keelt ei mõista. . . Niisama ei saanud ma aru lätte, kuidas siis wälisministeerium Eesti panga direktorid am tisse panna saab. Ametis ta igatõhes on, sest temale kui niisugusele on isegi korter antud“

E. ole ime Babariigil on tähtsaid tegelasi tormis, pealegi õened meie. . . kriminaal-asi sõnaste saladuslike isikutega küllap antakse mehele mõni ministri tütar naiseks — nii, äri sobitamise mõttes.

*

Samas numbris räägitakse „kuulsi.“ George Gehli wäljasaatmisest. Tähen datud mees oli wiimastel ajal õige iselaadi ülewõlpidamisega. Ja nüüd: „Mees, kes ennast siin wiimasel ajal wäga suureks ja laialt armastas pidada, oli sunnitud niimõrd kiirelt lahutama, et tal aega üle ei jäänud koduste asjade korraldamiseks.“

Millises ega seisid need „kodused“ asjad? Arwate, et naise kolitamisest ja korteri kiire maksimisest? Ei! Sel mehel oli nii . . . rohkem wäljamõõde puutuwad kodused asjad. . .

*

Ujalehed kirjutasid, et kaitsejõudu patrulliteenistus ära on lõpetatud. Ja ega see wale pole. Põhjus? Nähtawasti oleme juutideks saanud. sest samasugust wabastust prooviti juba lihawõtte eel Israeli jooft kodanikkude juures.

*

„Sotsialdemokraat“ kirjutab, kuiba Weereni tän. olewas Bilienthali „kirikus“ palwetunde korraldatakse. Kirjendatakse ja hulutakse; wennad räägitud pürgewalust ja naised karjuwad hüsteeriliselt. Tõesti, nõnda targele on edu jõudnud. See näitab, et meil näiteluust vastu huwi tuntakse ja teatert wõib palwemajas näha. Mis? Tähelepanemiswääriline etiwõtte teatri t sul. Oswi.

Anilombi man.

Jalutsen suhten
sa istit neid uhten
anilombi man.
Salatsen suhten
ma walusi luhten
anilombin sa'an
Sina ollit lambakarwun ja linakiuden
ja mia olli sellen arun, kui loodus miu tenn'.
Ja.

Ütle nüüd wiil üits sõna!
Nüüd sa ütlet küll: „Sel om nõna,“
aga wastu aia 'i saa.
Selleperäst — ära lopute kunagi siiri,
kui sa 'i ole läbiwaaten anilombi wiiri.

M. I. A. Esi.

Enne ja nüüd.

Kui ta oli latse lirgats,
 egäl puul mul perän tirgas,
 sülle ai kui uni pääle,
 müllä, wai kui ei, sis üäle
 tõmmas kohe toru nuuti,
 käte, jalgege pild's kuuti,
 mässas poole ilma segi,
 tanume täis kisa tegi,
 painas musu ümmer mokke,
 määris kik põse pudrug' kokku,
 wahel lits' ka templit nõnast.
 Küll ma näi tag' watti wanast,
 kaie wahel pakku panna,
 mudu enge armu 's anna:
 sülen oia, kukil kanna,
 wii tõist aita, lauta, sanna,
 tõsta raawist, aiast üle,
 upute kas katik süle
 lawwa pääle, kapi manu,
 püünä kassipoige, kanu,
 lepäpilli tii ja mängi,
 magame tat pane sängi,
 eidä kõrwa, a'a wiil juttu,
 laula: „Latseke, jää tuttu!“
 Ja sis magamise mangi,
 pitsit ümmer käe kui tangi,
 et ei saass ma kõrwest liiku,
 mudu tõinäme pand iku.
 Egä nädäl ütškõrd kigess
 kaalani mu ojoj' liges,
 jalgeg' sipel maha teki,
 palaje alt mässas segi,
 kümme korda üüsen wällä
 wedäs, sis taht juwwa jälle;
 wahel pelläs mummu, kolli,
 seda janti, m's tag' olli
 Nüüd, kos sai tast ütškõrd asi,
 mia ta mant nüüd nurka kasi:
 tõste perän nüüd ta tirkap,
 tõstege nüüd juttu lirkap,
 puhta suuge musu annap,
 tõse potreid tasku kannap,
 tõstege tal mõnus mängi,
 tõstel näitäm' minnas sängi,
 tõste wastu sula-mesi,
 miuge nägu leige wesi.
 Las miu kaswate ja sääda
 tõisil, esi ilmä jääda:
 kui jo suurembes nak's saama,
 roosipuhmas äitsnit a'ama,
 maasikide paisist marju,
 puiest jahutewet warju,
 küll sis kik tat tahtman mihe,
 küll sis kikel kah man kihe,
 küll sis poisi pistiw' piirma,
 küll sis wankre joosiw wiirmä,
 küll sis käiti akne alla,
 wirutedi laulu walla.
 Aga enne 's kuule kihku,

Mai.

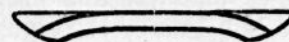
„Eeltsensur on kaotatud — nüüd wõiwad lehed wabalt kaswada!“

enne miu ta mant es nihku
 nägu takis ännäst peni,
 mõtle, et: „Las kaswap seni . . .“
 No, no ega's, Mats wai Aadu,
 siust ta'i ole kätte saadu!
 Waest wiil kõwembest ku enne
 liimite ta endeg' kinne.

M. I. A. Esi.

Kearulised küsimused.

Mis on maitsewam süüa: tshekk wõi tsheki-leib?
 Mis on maitsewam: kas peidetud suhkur wõi peitmata sool?
 Kumb kaalub rohkem: kas Tallinna hingu-sele iäinud konkahobune wõi Wenemaa kuld?
 Kumb lõbustab rohkem: kas pooltoopi piiritust wõi wärske „Meie Mats?“ P. poiss.

Suwemuusika.

Tallinn ähwardab tänawu ilma suwemuusikata jääda. . . Linna-walitsus annab siiski Harjuwärawa mäe „Estooniale“ kontsertide jaoks. (Ajalehest.)

Terwe linn on juba kewade nägu. Tänuwailt idusew tolmupilw matab möödamineja sarnas-ke loori, mida see ammugi näinud pol'. Päite kõr-welab Kaarli puisteel jalutajate päid ja õhtuti kihab Kadrioru raagus, kuid siiski lootustrikkais puudes lõbutsew noorsugu, nina õhtu wilu tõttu käre-
jutades.

Ma lärsin sel õhtul otse samasuguses meele-olus kodunt wälja ja mölgutasin mõtteid, kuidas e-
lalewal suwel oma waba aega lõbusalt ja hästi mööda saata. Oli kõi-
l wäga mõnus, aga ainus asi et rahul-
danud mind põrmugi: Tallinn ähwar-
dab ilma suwemuusikata jääda, nagu ma ajalehest lugefin. See muusika, mis tawalisest Harjuwä-
rawa mäelt igal suwedõhtul kostis, oli omeli suure-
pärane asowitide igale. . . noh, kunstlarmastajale ja nõud-
pidime sellest ilma jääma.

Arwastin, et see küllalt kohane pole linnas olejale rahwale ja ma tundsin ka ennast ofalt mure-
retsewat, mõlde-
minewa-suwiste õhtute praie. Soo-
mulit, et inamene sel korral, kui tal midagi puudub, ikka omast poolt abin-
du püüab leida. Kuid peab ütlema, minul polnud mingit mõimalust selleks, et k-
äesolewa asja poolt ehk wastu rääkida; oli p-
wastelge: Tallinn jääb suwemuusikata.

Kui ma nõnda arusaamatult mööda kont-
roo-
paib (kurat teab, mis!) Kadriorgu olin jõudnud ja kui kunstijünger kunagi linnawalitsuse plaanid ja kawatsusi siinasi-
n, kuulsin sammusid enda toga. Ümber pöördes ja pr-
tades märkasin, et keegi noor-
mees, müts kullas ja nina maas, wilk-
stades mind peaaegu maha oleks tõnganud, kui ma mitte kõrwale po-
lets karanud. Ja ta mõis olla oleks niisuguses k-
jus edasigi lipanud, kuid õigel ajal tundsin mehes oma sõbra Adut, k-
s nõud, mind nähes, p-
atas.

„Ma! Tere! No . . . kuidas siis on? Kas ka Kadriorgu lähed?“

„Ähen küll!“

„Mina waerastin ennast praegu ühe raske asjaolu tõttu!“

„Mina niisama!“

„Kas tead? Meie jääme ilma suwemuusikata!“

„Joh! Selle üle mõllesin minagi!“

Kui meie mere ääre jõudsim, istusime pin-
gile ja sõber Adu, muutmata meeleolus, jatkas:

„Waata, see on kohju küll, et me ei saa enam õhtuti muusika saatel lookitid sülla. Kas mäletad j-
da suurt lõbu, kunas n-
gade kõlin palju peenem muusika oli, kui see, mis kõlako-
jast tuli. . . Aga tänawu on lugu halb: muusikaga saats-
kuidagi hak-
kama, aga — tordib ja koogid on k-
elatud! Pogana pihta! No kuidas sa istud weel, näitufeks, plikaga lau-
a taga ja lajed muusikahelidid ähest kõrwast sisse ja teis-
st wälja, kuid lau-
a peal haigutab tühjus. . .“

Nägin, kuidas sõber filmabega meri l-
endle-
waib kajataid sõi.

„Ja mis mõodi oled ja ilma muusikata, kui-
das mõid mööda saata — ah, nii ilusaid sumed-
tuid, kus pöösasies krabitawad linnufesed ja ilm-
kirju nagu wõidula-nu pilet. . . Sellepärast mõllesin omalt poolt õige odawa muusikalise abin-
du wälja. See on mõ-
lud selleks, et raku-
a teed läbi suwe igawate alleede ja tolmawate autode kuhugile kõr-
male, Pegasusel — mitt-
sarnas-
l, nagu j-
da Mari-
Under ehk mõni naisüldõpila-
n: ette kujutab. . . Ja waata: suwemuusikat mõiks ju omeli sarnas-
lt kor-
raldada: ja ostad wana wäntoreli, juure-
lisad mõni läbituk-
kunud wirtuoos ja hakkad nii rahwale et-
ndusi pakkuma! Jumal, no mida on siis rahwale waja? Kas läh-
eb temale korda intriig „Estoonia“ ja linnawalitsuse wahel, kas on ta ü-
ldise k-
uidagi selle jandiga seotud? . . .“

Sõber Adu peatas, minu poole waadates. Mina awal-
basin oma nõusolewat arwamist pea-
noogutusega.

„Noh, waata, siis on minu plaan pinda li-
mas. Kui linnawalitsuse ja „Estoonia“ wahel as-
jast midagi wälja ei tule, siis asutan ise uue orkestri ja hakk-
an kontserta andma. Ja üt-
elgu Tallinna publikum, et tal suwel meelelahutust pol', kui wäntorel. . .“

Witmased sõnad kadusid tuule hoogu.

Wäntoreliski unistaja kunstijünger filmitses mööda minewa daami jalgu. Dski.

Elukutselised nalja-ninad „mainitud suhtes“.

Aja, päewa- ja sündmuste kohane terzett.

Djalised:

Ajalehelugeja.

Habemeajaja.

Salalaubaw-daja.

(Eelmängu ajal hiilivad Ajalehelu-
geja ja Habemeajaja ülemilt poolt, t-
ättpidi teretades.)

Ülemad:

No tere kah! Mis uudist toob?

Kuis lugu kurfiga?

Ja kuhu läed? Kuis seiswab lood?

Nüüd mulle jutusta.

Salalaubawedaja (tuleb).

Mäe, tere, wennad, teie siin?

Et teeme wälte klahw!

Ma salalaupa wedasin —

ei mõjund paragrahw

Ajalehelugeja:

Sain „Päewalehes“ teada ma, et polnud õnn: seal —

ja kinni peeti korraga
kaup Väti piiri peal.

H a b e m e a j a j a :

Sa vistist arwab ilka weel,
et salakaup on kuld,
mis Wenemaalt on meile teel
ja kallim weel kui muld

S a l a k a u b a w e d a j a :

Jah, tõst, Wene kallaga
wõiks äri sobita
ja Eesti wõidulaenuga
ka rikkuft koguda.

R ö i t :

Siin me oma naljagi
saadaksime „Esturi,
kuid tema loeb kui raamatust
ja näitab meile uft!

S a u l :

S a l a k a u b a w e d a j a :

Riik asjad ilmas segi nüüd
ja pahupidi läind;
jest salakaubal ilka süüd —
ei digust keegi näind.

U j a l e h e l u g e j a :

Ma lugemin wast „Baba Maast“,
et riigi wõiduloos
on saanud see, kes madal maast
ja k-uel rinnal roos.

H a b e m e a j a j a :

Mul rääkis keegi riigi-mees,
et waba kohale
saab annetatud kõige ees
nüüd neegripoistele.

S a l a k a u b a w e d a j a :

See midagi ei ole weel!
Baat lähed mitu kuud,
Siis tehtaks kaarli puisteel
ka juba nalja muud.

R ö i t :

Siin me oma naljagi
saadaksime „Esturi,
kuid tema loeb ju raamatust
ja näitab meile uft!

2.

S a l a k a u b a w e d a j a :

Ei waltisuse ringidest
näid kuulda lohtugi —
seal nähtawasti pühadeft
wist puhataksegi.

Wähe_teenusid.

„Küll on paha, et ma kunagi seadusewastalise tegewuse eest
karistatud ei ole!“

„Mispärast?!“

„Noh, siis oleks ehk kergemine mõne suurema koha peale
saanud!“

U j a l e h e l u g e j a :

Soob ainult lehest iga laps:
ju tuleb kulla woor —
kuid millal tuleb riigi-naps —
ei tea wana, noor!

H a b e m e a j a j a :

Küll tuleb wiimaks wälke naps
ja keeluseadus — null!
Etš seda mõistab iga laps,
et wiin on tulekul!

R ö i t :

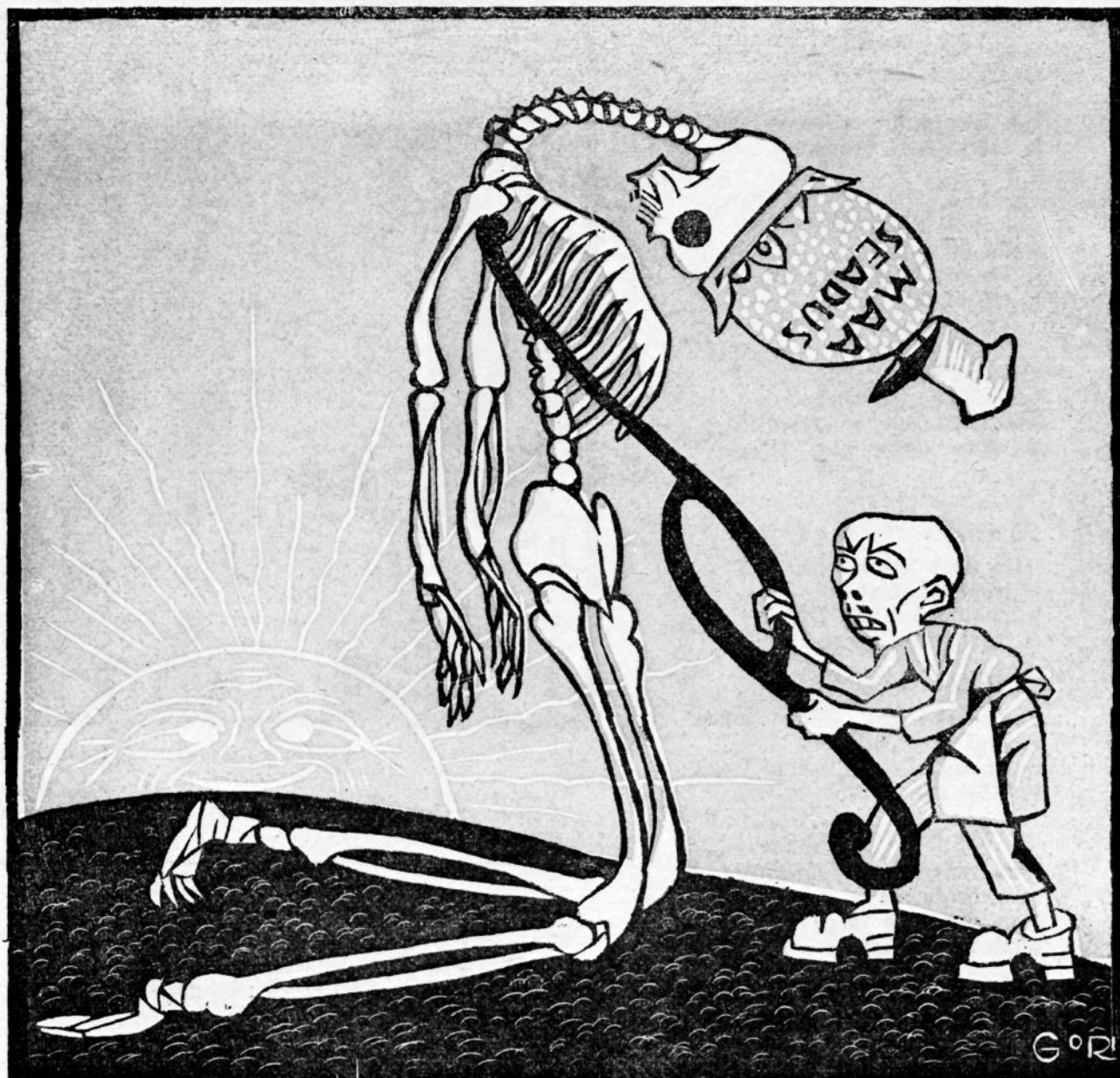
Siin me oma naljagi
saadaksime „Esturi,
kuid tema loeb raamatust
ja näitab meile uft!

3.

S a l a k a u b a w e d a j a :

Näe, kões on juba lewade
ja noorus lõbutseb.

Arusaamata lugu.

Sots: Võtaks Bebel seda naljal... Ma olen ta kõige peensustega walmis ehitanud, kuid nüüd ei taha ta omal jalgal seista!

Bäeb rõõmus tuju südame,
mis rahu igatsseb.

Ujalehelugeja:
Meil rahu tehti, tösi küll,
waft W-ne tiblaga
Et asi pole siingi hull —
ja aina rõõmusta.

Sabemeafaja:
Ets rahu ajal hakkame
töit jälle käima teel.

Ja sellepärast rohkesti
on lõikust Wirus bööl.

Salakaubawedaja:
Monoh, küll salakaupagi
on leida ikka siis,
tus juba tantab alati
toos² nellisada wiis.

Rõik:
Siin me oma naljagi
saadafime „Estari“.

„Nelisteist punktl“ kinos.

Wilson: „See pilt tõotab ülinaljakas olla!“

kuid tema loeb raamatust
ja näitab melle uft!

Ümbertöötanud ja pipardanud
Däri.

Ümberhindamine.

„Kaks kord kaks on kui palju?“ — „Neli.“
— „Mitte sugugi! Mira kellen sulle, et kaks kord
kaks on kaksjada viiskümmend neli.“ — „Aga kusi
said ja siis veel kaksjada viiskümmend?“ — „Aga
jaherdamine?“ — Wer

Katsteist peatükki Pärnust.

Esimene peatükk

Ma olen jälle Pärnus — sin Gesti riigi
Wizza, Krimmis, Venetsias, kus suwe kuumadel
kuudel tänavate kinnakanaale mööda ristlevad „la-
matsoide“ logisewad gondolid ja „paadepargi“ tule-
waeste lagunibes lõõwad süüdat karnewalinalja
kannusteta walgeriski pajozzo ja kolombina Westi
tänavalt.

Milise kontrastina tundub Pärnu pealinnale!

Seal jangleerib elu tahapuudaste sdrapnelli-põimega, mis igal momendil valmis lõhkema; seal ehitakse tsleriite usumaratsejatele, reformeerilaste loole, sõibeldaise 100° enthuasamiga alkoholi poolt ja mastu ja lahend ne korteritehnikust, kuni kõik majad juutibe kätte langewob.

Siin aga lebab elu tärkawal tänuwarohul, lebat woormeeste hobuste istutatud „Amerika purgi tubakat“ ja müngib „põstki“ 1/2 grammiliste pätki-nõõpiga, mis Pärnu rahameeste lojendusest sõbu-ritel: ühejäänud; siin jootawad walfelt ja tärata finised ja kirjud ristid maaga ja maatanastele iga seitsmetaewa waid ja mõise lihes inventariga wä- hese malku eest; siin reformeerilaste looli biltardi rohelisel kaleril ja lastaste biltardi medal alt r walfelt asude usubpetuse kratitshoomilise kontsli tõrwel loolitoas ja istutakse „paadesargi“ pingitar- rikatauril, mille peale tatar eritne wiga mitm- kiste iseloomuliste simboolidega, pühapäewa ja äri- päewa õhtul ja oobataste nurisemata kuni jõuob kätte „see tund.“

Ei ole kusagil närimilistust, saltomortalesti ega amoli loofu.

Igal pool raha, kasklümmerd sammu tunnis, iga kolme sõna järele sigutus ja Paasi kohwimaja. Urtaadia!

Kui walutab su rõhut rind.
hing torgib nagu teraw pind
siis, kas wõi õhupõstiga,
ja Pärnu poole purjeta!
Siin walfel õõl, kui meri wail,
wõib nehu su, kus on see wail.
ja hings walu wõhendab
ja luume rinna jõhendab!

Kui armastuses n. iuga
„protseuta“ palju saanud ja,
kuid ära tüätand sind see wõis —
ja Pärnu poole sõida siis! —
Siin mufutada igal a'al
wõib „Strand Saloni“ seina n'al;
„protseuta“ pole larta sul
ja resultat on ilta null!

Kui läitaks läind sul sõõmingud
ja riigisaste joõmingud,
siis ära lauem ootma jõe
waid aifad Pärnu poole jõe —
siin Määma poisid puslari
sul teewob, et ne говори! —
ja lihe ainsa loofuga
wõib „suuredega“ wõistelda!

Ja kui sul kortri püandus suur,
ta kinni su eest kwi puur,
siis täitja inventarita
wõid julgelt Pärnu sõita ja —
kaasüürilisel Mannite
sind wõtab woobi, wennite,
ja hea ja aus tal inventar —
wõid elada kui Wene tsaar!

Ja — ja nüüd olen ma jälle siin!

Õegi terwe päewa olen ma siin hilemetfas
üle elanud. Naunis päew!

Hommikul, kui esimesed päikselirid ratsutafid
ilma malkuta üle nähkilla, millegi kinnafid illa-
maksu sühtes mööda n hka said, uitafin ma supe-
lusparti ja waatafin üle kohad, kus eluag ni
palku „elatsesse“ üle elatud.

Siin on tiblade raintud haamu parandaw
kuuslede mee, mille kiffal pingil ma 25. juulil
1914. kell 11,20 minutit õhtul Sääde Mannise iga-
west traudust wansufin ja ta 41 ar. kingade ette
omad pühad palwed puistafin; siin on „rattapaani
aed“ mille lihedate pööste all ma 25. juulil 1914,
kell 11,22 minutit õhtul Gintre Glale samasuguse
„programmiga“ esinefin; siin on latak kuusl, mille
otfas istades me „Petroleumi kuningale“ oma teh-
tud petroleumi koela talkastine; siin on koht kus me
liwa kõstine, maadlesime ja ma Maakale ta oma
elust wifooode jutustafin, mis teba hirmsasti hwi-
tas; siin pööstaste wahel oli Ednisfoni poiste poolt
afutatud „klubi“, millel 25 aullig t ja pos'erohem
wabakuulafid; siin laia kuuse latwas oli pesa, kus
õõstest rongikõigast üle jäänud õunte tagawara de-
mokraatlist, loifi ljet ja kommunistilist õpetust eitades
t'aari reshiini järele ärajaotati; siin padrikus oli
„peestaob“ kus plaanid walmis sepitseti ja kust
wälja lätsid hirmsad ja halastamata kšud, mis
ühtemiifi kohafid nende täitjad, kui ta neid, talle
kallal täide saabeti ne d plaanid; siin teede lahmel
said gümnaastid linna ja mereküla paljajalgsete
portifaanide ühen atud sõjawõlt, teba Borni Wassa
juhataš, olustawa naha täie; siin on koht, kust
alati kõgeuurimad „suutsu stumalid“ wõis leida,
milled: jaotamine pea alati ministeriumi kriisi ellu
katsus ja mida ainult hästi fihitud rufflas lahend-
dada jõudis; siin on koht, kus ma esimest korda
Amori noole magust kihwti maiststa jain ja siin
pööstas mille all ma esimese salmi kirjutasin, mille
eest ma kolm pühapäewa järgimööda Popelishewi
armust tähjas klassitoas kinni istufin, kus tahwille
wana palju Jsaewi pale mitmes wartafjoonis kinni
naelutafin, mill: kunniti wäartust pedagogiline nõu-
logu sellega hindas, et mulle ülespidamise eest n-ki
ühe piifitse miinusega tunnistusele kirjutas

Kui hea on tõite seda jälle meele tuletada!
Kui heameelega tahaks seda kõiki weel lord
üleelada — kõigi peenusstega!

Uga nüüd on se rahjuts wõlmata, sest la
wäitfes Pärnus on „moraali.“

Ja on ta „seltskond“ olemas. Ja sel „selts-
konnal“ on „arwamine.“ Ja seda „seltskonna ar-
wamist“ wõetafje wäga arwesse. Ja kui nüüd
keegi seda arwesse wõtta ei taha, siis wihastab,
„seltskond“ enese lõhti. See wõib aga atarofääri
ära kihwtitada ja siis ei ole huwitust juwitufel. . .
Õhtul wiifin oma lund-kõndid „Endlase“. Wängiti
operetti „Omäl jalgel“.

Juhatus oli tiki olude kohafelt fisse piparda-
nud ja näitlejad püüdsid igas pildis kuus korda
mõista anda, et need wähesed, kes endid sentafani
haritlaste loiduse kuuste „omäl jalgel“ teatri lawal

Päewafaja.

Saganase halli taewa all konutab tänawa nurgal woorimees, oodab sõitjaid ja ajawittek minigifugust laulu sorutades. Wastab poolele aia ääres istub kewadises meeleolus õunamüüja naine ja puhub wilu tõttu täsa.

"Oh, kalm tänawune kewade!" õhtab eit ja waatab kurwalt oma kartuli sarnaste õunte kõõpsid kujukid.

"Wara tuli! Märts oli, aga juba nii soe, las jaluta alasti. Nüüd, kurwaim, jälle wilu ja samps nagu aprill sunagi. Ja taffi järle peab sõitma."

"Tafs? Mis? Kui mina õunu taffi järle müüksin, siis oleks see hullem kui keeluseadus."

"Ei, ei! Tafs, kurwaim peab ilka olema."

"Keegi isand, palitukrae ülewal, hüttab woormest:

"Edida! . . . Mis? Mit palju? Las taffi ei ole?"

"Taffi müüd. . . ega siin asutaw kogu pole. et keeluseadus. . . kaffi, eh! õunanaine weab sind oma wantril ilma taffita!" Dõwi.

Pärnu riimid.

I.

Siin ajawittek tahaw ma wast pajata mõnd' lugu — sest õige poleks waitida, kui nalja mitmetfugu.

Siis alles elu oli hea, kui rahats hütiti kulda. Sest nüüd, tont wõtku, mine tea, see kadund lõik kui mulda.

Nüüd paber wilgub igalpool, me sattund soosse, rappa ei aita seal kõrts, kirik, kool raha ministri papa.

Kui meil „Waldhof“ löi weel märgelt, wana Brackmann läis weel firgelt — oh, küll maa siis odaw oli, koptaid ruutsüüd maksma tuli.

Punapeaga Nadiwoonup, teenis siis ju Salsa kroonut: Nüüd ta temal „puupap“ otsas, haganas see keerleb watsas. Wütatab ta nüüd kadakaile, ja ta mõne Wene „täile“. „Oma“ feltfist — saharini, rott raswa, margarini.

Nüüd samu Are mõisnil Waggu, härb ri mõisast omal saab. „Bon“ pole iial kändnuud wagu, kolmsada wafamaad tal jääb.

Ja seda lõik „maaseadus“ kuffil, maaillem Naudt lubaga! No nüüd on alles teiwel puul, ei osta muud nüüd ütelda.

Wemmal.

Salmikesed igapäewasest leiwast.

Uudist lehest kuulda saime, imestusest kangeks jäime: suhkurt antakse meil jälle naelakene hinge peale. Mõtle, kulla elanik, kuidas saatus armulik! . . .

Kui sa tsekileiba pured, kõhus hirmust müra kuuled, Nüüd, oh kulla inimene, asi koguni on teine: tsekileiwa suutäis sa mata kinni sukruaga . . .

*

Talumehel hea on elu, ei ta tunne miskist walu. Wiljast samogonni keedab, linna „saksad“ purju joodab. Naerab pihku salaja, et ei keelust keeldu saa . . .

Wiin ja leib on ainest ühest, kokku klapiwad ka wahest. Seda wiinamüüjad teawad, leiwaga nad wiina weawad; leib seest ära õõnestud, wiinanõu seal peidetud.

*

Linnaisad kawatsewad ära wõtta leiwa tshekid neilt, kel warandust on palju (seadus nende wastu walju!) . . . Et las ise otsiwad, kust nad leiba leiawad! . . .

Aga nüüd, näe, teine mõte jõudnud esimesest ette: ei saa rikkad linnaleiba — õgiwad siis külaleiba . . . Parem nuhtluseks las nad tsekileiba õgiwad!

Ed. Iroonia.

Kawalus.

Ametnik wõttis altkäemaksu. Patulange-mise silmapilgul astus tema ülem sisse ja jäi kahtlustawa pilguga tema rusika peale waatama, kus antud sajaline puhkas. Ametnik oli aga kawal mees.

— „Wabandage,“ ütles ta altkäemaksu andjale ja awas peo: „Teie unustasite oma sajarubalise minu pihku.“ Aka-Bei.

Pahemalt poolt paremale poole : Hans Tark, Kaareperest Palamuse kihelkonnast. Langes 12. aprillil 1919. a. Petseri all. — Johannes Serm, Watkust. Langenud 10. aug. 1919. a. — W. al. chwitser. Adolf Luna, Lajuselt Teenis Kuperjanowi partisanide pataljoonis. Kooliõpilaste lööksalkas. Suri 17. weebr. 1919 a. — August Kurwits, Kärksi wallast Pärnumaalt, surnud 28. augustil 1919. a. Narwas. — Wilhelm Aleks. Eilsen. Kambja wallast, Tartu maakonnast. Langend Eesti rahwawäes 30. märtsil 1915 a. Petseri all.

Hõissassaa-salmid.

Kuhu wõtad waewaks waata,
igalpool on kümme laata.

Hõissa ja hõissassaa,
Hõissa ja hõissassaa!

Meil on „Sots ja meil on „Kaja“,
enam polegi ju waja!

Hõissa jne.

Hääletusel keeluseadus,
aga ei sest pole headus!

Hõissa jne.

Wähendakse sõiduronge,
tühjaks jäämas wangi-konge.

Hõissa jne.

Wälja saadeti Georg Heyli,
selles tehti pisut leili.

Hõissa jne.

Rätsepp Tall'nna streiki tegi,
sest et tal ei wedand regi.

Hõissa jne.

Päewakorda pole sugu
wolikogul — waat, kus lugu!

Hõissa jne.

Saapaid antaks rikka lastel —
waesel aitab nahkne pastel . . .

Hõissa jne.

Meresõitjad saawad petta,
kui nad tahtwad reisu tetta.

Hõissa jne.

„Waba Maa“ teeb neegri-nalja,
saadab mehed kaugel wälja.

Hõissa jne.

O s w i.

Igapäised kupleed.

Üks mats näeb autut maanteel sõitmas
ja imestab, suu pärani.

Et „wanger ilma hobeseta“
wõib lennata nii kiiresti.

Mats mõtleb: „waata õige raibet!“
kui juba praegu lendab nii.

Mis oleks kui seaks täkku ette?
küll läheks ikka kiiresti.

Nüüd moodis suitsu „wedamine“.
Kõik päris ülekatte läind.

Ja eriti weel naesterahwad
on selles edusamme teind.

Kui aga küsite nüüd minult:
„miks naene õige suitsetab?“

Siis ütlen — suitsetatult liha
ju palju kauem wärskeks jääb!

Kord wagunis ma istusin.
ja kõrwal seisjat waatasin.

Ta oli näost punane,
ja nina otsast sinine.

Ta wiimaks tõuseb, tahab minna
te teate ju ise, sinna. . .

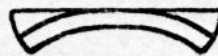
Konduktor ütleb talle aga,
te wõite olla üsna waga,

sest rong nii pea ei peata weel.

Siis küsis herra hirmsas wihas,
just nagu kättemaksu ihas:

„Kas teab herra konduktor,
mis maksab praegu püksi paar?“

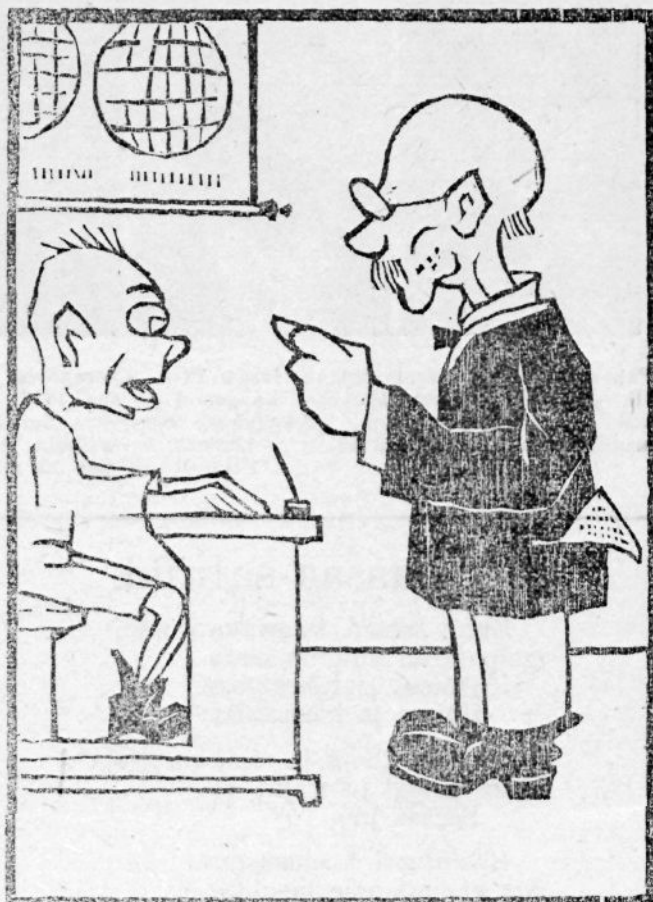
Mars.

Usuteadus, looduseteadus ja loogika.

Usuõpetaja: „Ja Jumal lõi inimese oma näo järele.“

Looduseteaduse õpetaja: „Inimene on ahvist arenenud.“

Quodlibet.

I.

Kik ni luuduse asja om iki siandse kokku
 et olgu wai wagatsemb lammas — tal iki om
 passja, oma käest ammas;
 ek olgu peris lihtne kukk — iki sääld otsast
 laulap, kos nokk,
 ja kige arilikumb kana paneb kaaguteni, kui
 tal tet muna.
 Wai mis inimselgi muud sis om tetä, kui iki
 oma ligimest petä.
 Aga ärä sa, kullake, notsi pääst sarwi suguki otsi;
 ärä ole oma mõtlemiseg' wisa, et kanal om
 kõtu all nisa;
 ja ärä oma lollusi pillu, kui wähk küskin konna
 käest willu.
 Konn koogaten: „Sul om kaits kõrwa. Sis —
 kumbas meist willatsemb — arwa!“
 Ärä õigust ka otsi muald, ku maast, kõweruse
 kõtu alt.

II.

Sul soowi tüki suud ja mõtsa mitu wersta.
 Uits tubli ahjuluud ja wanaemä kirst kah,
 paar pastlit, uus riiruuds ja kausisawist tassi
 sul olgu! Ärdi tuuds, paar saabastega kassi.

III.

Kui oinal os kõtu all sarwe
 ja kaswates jalatall karwe;
 kui aabitse kukk aass kik tühi,
 kui saabas ja sukk saass pikk pühi,
 kui „kuide“ kik aiass ka fronti,
 kui luiege saiass afronti,
 sis esiki 'i tiia, mis oless, —
 wõip mõndägi jäiä, et „ole — es“.

IV.

Kui mul os nelituhand marka ja teiwäs,
 ja kui ma sis maast wiil kyxapka lewwäs,
 sis ma lüüss maa sisse püsti teiba

Usuteadus, looduseteadus ja loogika

Koolijuts: „Kas olen ma üüüd Jumala wõl ahwi nägu . . . wõl oleme kõik kolm ühte nägu!“

ja wõtass kike raha iist küski leibä,
ja süüs sis ma esi, mu kyxapka,
ja magass üte üü, oless ommuku „0“ marka.
Mõni küsip waest, a'ap mug' wiil jonni: „Aga
teiwas?“

Sedä ütless, ku ma waest üte miljuni lewwäs.
Musti lell.

Oiglus.

Mis õiglus on? Üks tühi sõna!
On loodus õiglane, on Jumal seda?
kas juhüb õiglus ilmakuningaid?
Kui nii, siis nimetage mõningaid!
On's õiglane, et minu lapsed nälg'wad,
Kui teistel prassiwad nad külluses?
Ons õiglane, et hangeldaja raiskab
Ja luuletaja nälgib waesuses?
Ja oleme siis ise õiglased?
Mis täna meile wäärt, see homme tühine
Kus on siis õiglusele kaal,
Mis jagaks asjad hinna järele?

Üks raiskab ohtralt isa warandust
Ja ihu kallimaks kui hinge peab,
Kuid kerjusel laps tõuseb wägewaks;
Seal isa, waene poiss, eng kõrgel' seab.
Kes õiglane? Kel jõud sel' õigus!
Sa ole Napoleon ja sull on õigus.
See rusikõigus annab tugewale jõudu.
Kui puudub jõud, siis oled ori — pandaks raudu.
Löö tiibadega, tõuse kõrgele!
Ja ära mõtle, mis on õiglus!
Ehk pappki laulab seda rahwale;
Et lori see, seks on sull mõistus.
Ilm ennast ainult jõule toetab.
Kui Jumal õiglane, siis mage-elu
See oleks maha mängit talumatsega,
Kus üksi teist ei tohi lüüa.
Küll oleks igaw siis; kõik jääksid magama.
Ja mõni wana pime naene
weel ütles: „Hää nüüd elada!“ Mars.

Oh sina Mats, seda sa ei tea!

Läksin mina, läksin mina läbi Pärnu linna,
läbi Rütli tänawa, üle nahkse silla.

Oh sina, Mats, seda sa ei tea,
mida minu silmale paistis nii hea!

Majaperemehed tõstawad alatasa tüüri,
et aga saaks waest tüüriku nõõri!
Oh sina, Mats, seda sa ei tea,
et peremeeste pungale on see nii hea!

Sotsid, need keetsid linna pajas putru,
sest saab kauaks ju kõikidel juttu.

Oh sina, Mats, seda sa ei tea
et pudru paa põhja kõrbes nii pea!

Maakonna walitsus ostab ka silku,
et saaks anda rahwale pihku.

Oh sina, Mats, seda sa ei tea,
kuhu need silgud kadusid nii pea!

Kui sul tarwis sooja, rahakott wõtta,
Jõõpra rabast turwast ostma sa tõtta!

Oh sina, Mats, kas sa ka tead:
Kolmtuhat kubiku eest andma sa pead!

Läksin läbi puiestee, läksin läbi pargi,
juudipoisid jooksid müdinal järgi.

Oh sina, Mats, seda sa ei tea,
kuidas juutel õnn wõib õltseda pea! Jaska.

Wõimatu.

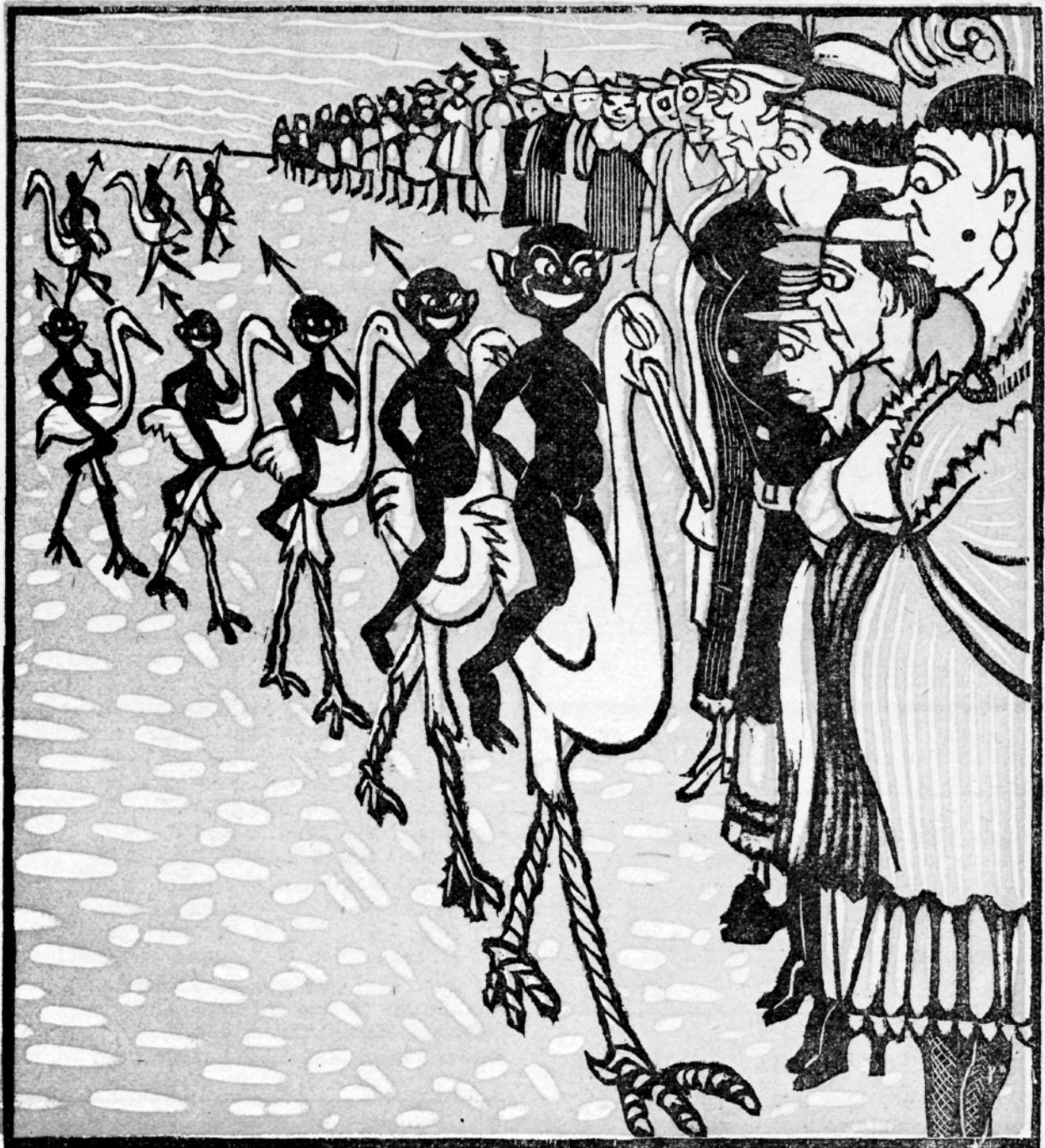
Wõimatu on:

Kaaluda tšhekileiba — õiguse kaaludel.
Muretseda kimbuke — seltskonna õisi.
Teha omale ahi — põlewast kiwist.
Kammida juukseid — suhkrupeal.
Pühkida pisaraid — Tallinna juustul.
Osta turult — „õnnetu armastute wilja“.

Aka-Bei.

Wällswaluutade paraad.

Lähemal ajal jõu b eskadron wällswaluutasi pärale ja siis peetakse esimene paraad Musumiel ära!

Järgmine „Meie Mats“, nr. 64 ilmub laupäeval, 8. mail.